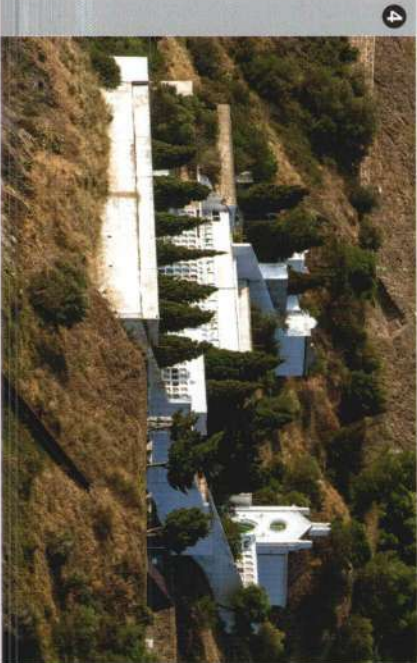
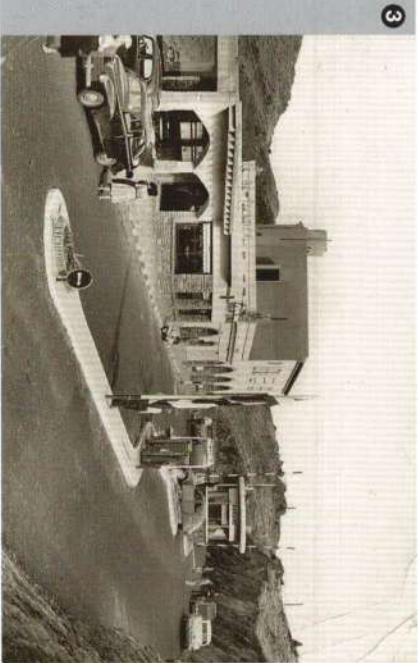

Portbou, cultura de frontera

Situado al pie de la frontera con Francia, Portbou brinda un recorrido de valor patrimonial urbano de talla internacional y playas de gran calidad: alberga la estación de ferrocarril, que sigue el diseño de los modelos de Eiffel, la iglesia, con imágenes escultóricas de Frederic Marès y un cementerio con vestigios masones. Es de visita obligada *Pasajes* de Dani Karavan, memorial dedicado al filósofo Walter Benjamin, que se suicidó en Portbou el 26 de septiembre de 1940, al saber que iba a ser repatriado, mientras huía de la Gestapo hacia los EEUU. Portbou aún memoria y exilio, arte y paisaje, y es un símbolo de cultura y de paz.

Ajuntament de Portbou
Oficina Municipal de Turisme

www.portbou.cat
turisme@portbou.cat
+34 972 125 161

Associació Passatges
de Cultura Contemporània

www.passatgescultura.org
info@passatgescultura.org
+34 660 827 023

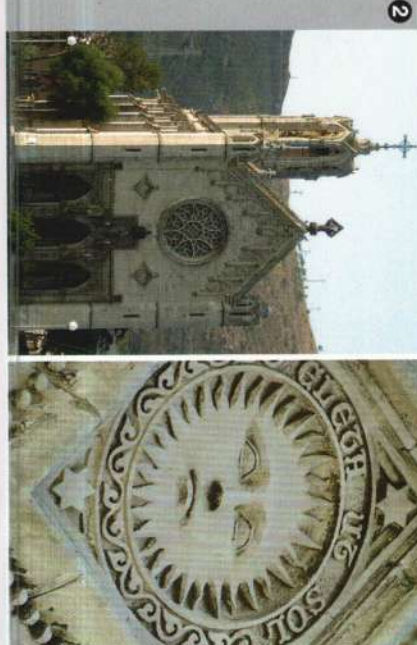

Fotos i textos: Associació Passatges de Cultura Contemporània / L'olivera © Studio Karavan / Disseny gràfic: Manel Grávalos Olivella / Portada: *Pasatges* de Dani Karavan

Portbou, cultura de frontera

Arran de la frontera amb França, Portbou ofereix un recorregut patrimonial urbà de caràcter internacional i unes platges de gran qualitat: l'estació, que segueix el disseny dels models d'Eiffel; l'església, amb imatgeria de Frederic Marès, i el cementiri, amb vestigis maçons. És visita obligada *Pasatges* de Dani Karavan, memorial dedicat al filòsof Walter Benjamin, que es va suïcidar a Portbou el 26 de setembre de 1940, quan fugia de la Gestapo camí dels EUA, en saber que havia de ser repatriat. Portbou uneix memòria i exili, art i paisatge i és símbol de cultura i de pau.

1 L'Estació Internacional

El 1878 es va inaugurar el tram de la línia ferroviària entre Figueres i la frontera francesa, amb una estació internacional a Portbou. El 1929 es va construir l'edifici actual amb una enorme marquesina de vidre i metall realitzada per l'enginyer Joan Torras i Guardiola. L'Estació Internacional, de model francès, va impulsar el creixement del petit nucli d'habitants i la duana en va transformar l'economia. Des de llavors, la presència d'aquest edifici emblemàticament modern ha marcat la vida del poble.

2 Santa Maria de Portbou

Edificada en un punt enlairat a tocar de l'estació, l'església de Santa Maria de Portbou va ser construïda el 1879 per Claudi Planàs, impulsor de les línies ferroviàries a Catalunya, per als treballadors de la Companyia. L'arquitecte, el barceloní Joan Martorell, va projectar un edifici neogòtic d'una sola nau i un campanar octogonal exempt de gran alçada situat a prop de l'absis. Destaquen la imatge de la Verge realitzada per l'escultor Frederic Marès, fill de Portbou, i els relleus del sol i la lluna a la façana.

3 L'antiga duana

A la sortida de Portbou per la N-260, en direcció a Cervera de la Marenda, es troba l'antic edifici de la duana. Prop de 300.000 persones van fugir cap a l'exili per aquest punt al final de la Guerra Civil espanyola, entre ells el poeta Antonio Machado. Fugint del nazisme, jueus i intel·lectuals europeus van entrar a Espanya per aquest lloc o bé travessant la muntanya. Més endavant, el pas fronterer es va establir al coll dels Belitres. Aquest doble sentit de l'exili el converteix en un escenari d'excepció de la lluita antifeixista a l'Europa contemporània.

4 El cementiri

Ubicat a la Punta del Caixol i encarat al mar amb una estructura esglaonada, el cementiri de Portbou és un dels més bells de la Costa Brava. Els símbols maçons d'algunes làpides recorden els ideals de progrés de finals del segle XIX, temps d'esplendor de la lògia "Progreso Portbouense". A l'interior del cementiri, una tomba simbòlica acull ofrenes i dues plaques recorden el filòsof Walter Benjamin.

5 Memorial Passatges a Walter Benjamin

Al costat del cementiri, el 1994 es va inaugurar *Passatges* dedicat a Walter Benjamin realitzat per l'escultor israelià Dani Karavan. Obra d'interès històric, artístic i social, és emblema de valors humans i model d'integració al paisatge únic al món. Un túnel esglaonat i excavat a la roca és interromput per un vidre a través del qual es veu un remolí. Una citació de Walter Benjamin sobre el vidre homenatja els oblidats de la història. Un mur de pedres, una olivera i una plataforma de meditació completen *Passatges*. Un cop al poble, al carrer del Mar, una placa a la façana de l'antic Hotel de França, avui casa particular, evoca el lloc on va morir. La ruta a peu entre Banyuls i Portbou, avui senyalitzada, segueix el camí de fugida que va fer Benjamin.

6 Mar i senderisme

Situat a l'extrem oriental de la serra de l'Albera, Portbou està envoltat de colls i puigs que permeten rutes de senderisme: Rompiçó, Querroig, Farella, Belitres... i de megalitisme, com el dolmen del Coll de la Farella, així com el camí de ronda que porta fins als municipis veïns. La badia de Portbou, entre el cap de Portbou i la punta del Claper, és profunda i rica en fons marí. La platja Gran, la platja Petita, la cala de les Tres Platgetes i la cala del Pi són immillorables per la qualitat de l'aigua.

VISITES GUIADES

Caps de setmana, hores concertades. Mínim: 5 persones.
Preu: 5 € per persona. Idiomes: català, castellà, francès o anglès.
Contactar: info@passatgescultura.org

1 La Estació Internacional

En 1878 se inauguró el tramo de la línea de ferrocarril entre Figueres y la frontera francesa, con la Estación Internacional de Portbou. En 1929 se erigió el edificio actual, con una enorme marquesina de cristal y metal, obra del ingeniero Joan Torras Guardiola. La Estación Internacional, construida según el modelo francés, alentó el crecimiento de este pequeño núcleo de habitantes y transformó su economía. Este edificio emblemáticamente moderno ha marcado desde entonces la vida del pueblo.

VISITAS GUIADAS

Fines de semana, horas concertadas. Mínimo: 5 personas.
Precio: 5 € por persona. Idiomas: catalán, castellano, francés e inglés.
Contactar: info@passatgescultura.org

2 Santa Maria de Portbou

La iglesia de Santa Maria de Portbou se encuentra situada en lo alto del pueblo, junto a la estación. Un promotor del ferrocarril en Catalunya, Claudi Planàs, la hizo construir en 1879 para los trabajadores de su compañía. El arquitecto barcelonés Joan Martorell concibió este edificio neogótico de una sola nave y un campanario octogonal exento y de gran altura junto al ábside. En el templo destacan una imagen de la Virgen del escultor Frederic Marès, oriundo de Portbou, y los relieves del sol y la luna de la fachada.

3 La antigua aduana

El antiguo edificio de la aduana se encuentra a la salida de Portbou, en la N-260 en dirección Cerbere. Al término de la Guerra Civil, cerca de 300.000 personas partieron desde aquí hacia el exilio, entre ellos el poeta Antonio Machado. Por este mismo lugar, o a través de la montaña, accedieron a España los judíos e intelectuales que huían del nazismo. Posteriormente, el paso de frontera se estableció en el Coll dels Belitres. Este doble sentido de paso convierte el lugar en un escenario de excepción de la lucha antifascista en la Europa contemporánea.

4 El cementerio

El cementerio de Portbou, uno de los más bellos de la Costa Brava, se halla en la punta del Caixol y su estructura escalonada está orientada hacia el mar. Alberga lápidas con símbolos masones que rememoran los ideales de progreso de finales del siglo XIX, la época de máximo esplendor de la logia Progreso Portbouense. El interior del cementerio acoge una tumba simbólica que recibe ofrendas y dos placas en recuerdo del filósofo Walter Benjamin.

5 Memorial Pasajes a Walter Benjamin

Al lado del cementerio, en 1994 se inauguró *Pasajes*, obra dedicada a Walter Benjamin del escultor israelí Dani Karavan. La pieza posee un interés histórico, artístico y social, es emblema de los valores humanos y referente único a nivel mundial de integración en el paisaje. Un túnel escalonado excavado en la roca descende hasta un cristal que permite contemplar los remolinos del mar. El cristal muestra una cita de Walter Benjamin que rinde homenaje a los olvidados de la historia. Un muro de piedras, un olivo y una plataforma para meditar completan *Pasajes*. En el pueblo, en la calle del Mar, se erige el antiguo Hotel de Francia, actualmente de propiedad particular, donde una placa recuerda que allí falleció Benjamin. El sendero que une Banyuls y Portbou, actualmente señalizado, sigue los pasos de la huida de Benjamin.

6 Mar y senderismo

Portbou, ubicado en el extremo oriental de la sierra de la Albera, está repleto de collados y lomas con rutas de senderismo como Rompiçó, Querroig, Farella y Belitres. También contiene vestigios megalíticos, como el dolmen del Coll de la Farella, y caminos de ronda que conducen hasta los municipios vecinos. La bahía de Portbou, entre el cap de Portbou y la punta del Claper, es honda y alberga un fondo marino de gran riqueza. Las playas Gran, Petita, la cala de las Tres Platgetes y la cala del Pi gozan de un agua de calidad inmejorable.

